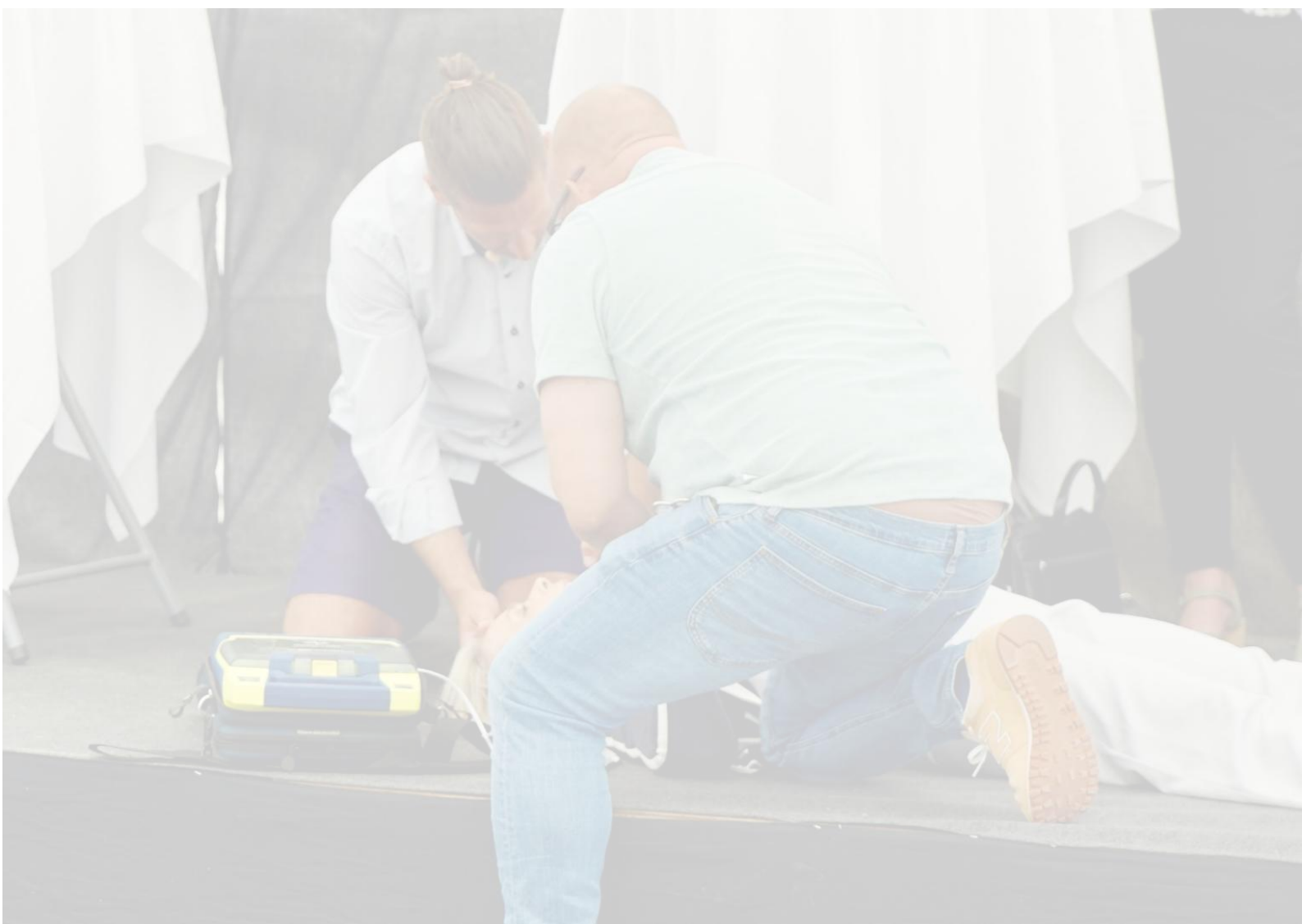

Lagförslag

Hjärtstartare i fastigheter

BFHS
www.bfhs.se

Branschrådet
för Hjärtstartare i Sverige

Lagförslag

Hjärtstartare i fastigheter

Inledning

Varje år sker runt 6 000 bevittnade hjärtstopp utanför sjukhus i Sverige. Cirka 70 procent sker i eller nära hemmet. Trots det är de flesta hjärtstartare placerade på företag och otillgängliga kvällar, nätter och helger. I dag överlever endast ca 800 personer. Fler tillgängliga hjärtstartare i bostadsområden och på allmänna platser skulle spara många liv i Sverige.

Branschrådet för Hjärtstartare i Sverige (BFHS) har tagit fram ett lagförslag som innehåller krav på hjärtstartare i bostadsområden. Tanken med lagförslaget är att det både ska öka kunskapen och medvetenheten om hjärtstartarna i vårt samhälle och ge politiska beslutsfattare en grund att stå på vid ett framtida lagstiftningsarbete.

Utblick

Sverige är tyvärr långt ifrån en föregångare när det gäller hjärtstartare. Vi hade för ett par decennier sedan en framgångsrik period där ett stort antal hjärtstartare placerades på arbetsplatser och i olika publika miljöer. Därefter verkar frågan om hjärtstartare ha fallit lite i glömska, som att vi har gjort en tillräcklig insats. Sverige har idag halkat efter andra länder när det gäller hjärtstartare.

I Danmark har man en hög överlevnad efter hjärtstopp och snabb responstid genom en kombination av omfattande utbildning, obligatorisk HLR-utbildning i skolor, och ett av världens mest heltäckande hjärtstartarregister och hög tillgänglighet av hjärtstartare i samhället dygnet runt.

I Frankrike finns lagstiftning på plats sedan 2018 att publika byggnader ska förses med hjärtstartare och också registreras i ett nationellt register.

I Italien finns tydlig lagstiftning sedan 2021 att hjärtstartare ska finnas i publika miljöer, inklusive tåg- och busstationer.

I Nederländerna har man via ett stort nätverk av frivilliga så kallade 'burgerhulpverleners', täta avstånd mellan hjärtstartare och ett mycket aktivt civilsamhälle nått en av Europas högsta överlevnadsgrader vid hjärtstopp.

I Japan har man sett en kraftig ökning av tidig defibrillering och överlevnad genom en nationell satsning på offentliga hjärtstartare på tågstationer, skolor och arbetsplatser, vilket skapar hög förutsägbarhet och trygghet för invånarna.

Det som dessa föregångsländer har gemensamt är ett tydligt nationellt ledarskap och lagstiftning. De har satsat på obligatorisk eller starkt rekommenderad utbildning för många, infört ett centraliserat och välfungerande register över hjärtstartare och satsat medvetet på rekrytering av frivilliga, samt ett stärkt civilsamhälle på området.

Hjärtstopp i Sverige

Varje år inträffar runt 6 000 plötsliga hjärtstopp i Sverige utanför sjukhus enligt [Årsrapporten för HLR-registret 2024](#). Drygt 13 procent, alltså runt 800 personer, överlever idag ett hjärtstopp. Samtidigt har mediantiden innan ambulans ankommer ökat till 12 minuter, vilket innebär en förlängning av responstiden jämfört med tidigare år.

Studier med internationella jämförelser visar att det skulle vara möjligt att rädda [dubbelt](#) så många av de som drabbas av hjärtstopp. Det innebär att flera hundra personer i Sverige varje år avlider, som hade kunnat räddas med hjärt-lungräddning och en hjärtstartare.

Insatstiden är den kritiska faktorn. För varje minut som går innan hjärt-lungräddning kommer i gång minskar chansen till överlevnad med tio procent. Om vi ska kunna rädda en större andel av de som drabbas av hjärtstopp så behöver en hjärtstartare finnas i närheten. Det är enda möjligheten för att den snabbt ska komma till patienten.

Hjärtstartare i samhället

Idag finns många hjärtstartare utplacerade i samhället. Främst finns de ute på arbetsplatser och i offentliga byggnader.

De flesta hjärtstartarna är idag placerade i utrymmen med begränsad tillgänglighet. Inne på kontor och på arbetsplatser har allmänheten inte tillträde. Det begränsar möjligheten till hjälp utifrån om ett hjärtstopp inträffar. Framför allt begränsar det också möjligheten att få tag på hjärtstartare ifall det inträffar ett hjärtstopp i närområdet. Att det finns hjärtstartare ute på våra arbetsplatser är givetvis bra, men inte alls tillräckligt.

Hjärtstartarna ska finnas registrerade i hjärtstartarregistret. Syftet med det är att alla ska veta var närmaste hjärtstartare finns. Detta register kompletteras dessutom med systemet SMS-Livräddare, som skickar en signal till anslutna frivilliga livräddare som genomgått HLR-utbildning och som befinner sig i närheten när ett hjärtstopp larmas in.

Hjärtstartare i bostadsområden

De hjärtstartare som finns ute i samhället idag och de system för livräddning som byggts upp är tyvärr inte tillräckligt. Det finns rekommendationer om hjärtstartare på offentliga platser och att de ska placeras på en plats med åtkomst under så stor del av dygnet som möjligt, men det finns ingen lagstiftning som kräver att hjärtstartare ska finnas utplacerade

Arbetsmiljölagen behandlar Första Hjälpens insatser på arbetsplatser, fast där nämns inte hjärtstartare alls. Det är upp till varje arbetsgivare att köpa in en hjärtstartare, vilket många som beskrivits ovan faktiskt har gjort.

Problemet är att runt 70 procent av alla hjärtstopp inträffar i hemmiljö. Det gör att de hjärtstartare som finns på våra arbetsplatser bara når en mindre del av de hjärtstopp som inträffar. Därför skulle hjärtstartare göra större nytta i våra bostadsområden, om de fanns tillgängliga och kunde användas.

När det gäller andra livräddande verktyg, exempelvis brandvarnare, finns det idag lagkrav. I Sverige omkommer ca 90 personer årligen i bränder. Ungefär lika många omkommer i drunkningsolyckor. För båda dessa kategorier görs omfattande insatser för att rädda liv. Genom en kombination av regelkrav och frivilliga insatser har Sverige därför kunnat minska antalet döda. Genom ett liknande lagkrav på hjärtstartare, riktat till fastighetsägare, skulle vi kunna rädda åtskilliga fler liv i Sverige än vi gör idag.

Internationella förebilder visar tydligt att politiska beslut och nationell samordning kraftigt ökar överlevnaden vid hjärtstopp. Med relativt små investeringar kan Sverige få ett mer robust, likvärdigt och livräddande system – och rädda hundratals liv varje år.

Förslag

Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO).

i 2 kap 2§

Ägare eller nyttjanderättshavare till byggnader eller andra anläggningar skall i skälig omfattning hålla utrustning för släckning av brand och för livräddning vid brand eller annan olycka och i övrigt vidta de åtgärder som behövs för att förebygga brand och för att hindra eller begränsa skador till följd av brand.

Tillägg, andra stycke:

Ägare eller nyttjanderättshavare till byggnader eller andra anläggningar skall i skälig omfattning även hålla hjärtstartare tillgängliga. I bostadsfastigheter ska hjärtstartare finnas tillgängliga i fastigheter med minst tio bostadslägenheter.

Specificering

I föreskrifter specificeras utrustningen, vad som är en godkänd hjärtstartare, samt hur skyldigheten ska tolkas för fastighetsägare.